

255 E. LÖNNROT - J. V. SNELLMAN 13.VIII 1844
 HUB, JVS handskriftssamling

Dorpat den 13 Augusti 1844.

Käre Broder!

Öfver en månads tid har jag nu varit härstädes och försökt få någon
 10 reda i den estniska Grammatiken, hvilket svårligen velat lyckas. Dock
 hoppas jag att slutligen komma ins Reine dermed, d. v. s. att upptäcka
 de speciella språklagar, hvarigenom Estniskan kommit att skilja sig
 ifrån Finskan. På Grammatikor är i Estniskan ingen brist. Till och med
 äro tvänne af dem, hvilka af hvarandra oberoende samtidigt under det
 20 sista året utkommit, den ena af Doctor Fählmann i Dorpat, den andra
 af Pastor Ahrens i Kusal (4 mil från Reval), tämmeligen nöjaktiga i
 praktiskt hänseende, men i framställningen af språkets inre lagar
 ofullkomliga. Denna framställning har också varit betydligt försvårad
 derigenom, att man i Estland ej blott talar, utan äfven skrifer och
 trycker i tvänne dialekter, hvilka betydligt skilja sig ifrån hvarandra,
 30 den revalestniska och den dorpatestniska. Skillnaden dem emellan är ej
 endast materiel, såsom med de finska dialekterna fallet merendels är,
 utan fullt ut lika mycket formel. Dessa dialekter hafva blandats med
 hvarandra i fordna tider, under de långvariga krigen, sednare genom
 prester och öfverflyttningar, så att man nu för tiden i den ena ofta
 träffar former af den andra. Hade de dock varit mer afvikande från
 hvarandra, så hade en sådan inblandning ej så lätt kunnat uppstå, men
 då nu skillnaden dem emellan ej är större, än den är t. ex. mellan
 40 Svenskan och Danskan, så har den ej kunnat förekomma, att ju böcker
 tryckta i den ena dialekten skulle läsas och förstås äfven af dem, som
 tala den andra. Emedan den revalestniska litteraturen är ojemförligt
 rikare, än den dorpatestniska, så är det i synnerhet Dorpatesten, som
 gerna griper efter hvad den finner hos Revalesten. Omvändt sker det
 mindre dels derföre, att Dorpatestniskan har mindre att bjuda på, dels
 ock af den orsak, att Revalesten anser den andra dialekten med samma
 förakt, som den svagare vanligtvis finner hos den starkare. Också talas
 Revalestniskan af ett sju gånger större antal, än den dorpatestniska
 dialekten, ty af inalles 622 000 Ester, hvartill hela den estniska be-
 folkningen för några år tillbaka räknades, talas den sednare af knappt
 100 000.

40 Hvad den estniska litteraturen beträffar, så består den af philologis-
 ka och historiska, utan undantag på Tyska skrifna uppsatser, och af
 estniska folkskrifter. Ehuru dessa sednare, såsom äfven våra finska
 folkskrifter, mest äro af ascetiskt innehåll, så träffar man dock ibland
 dem äfven sådana, som den finska allmogen till sin skada saknar. Jag
 har utan undantag lagt mig till alla estniska böcker, som jag öfver-
 kommit, och lärar nu hafva omkring 60 särskilda stycken. I sinom tid
 skall jag väl försöka att bearbeta några af dem för den, den finska
 allmogen. Den förnämsta estniska folkskriftsförfattaren var den
 50 numera aflidna Prosten Masing, ej långt från Dorpat. Men för det att
 han icke i hvar rad citerade bibelspråk eller eljest bigotterte, äfvensom
 derföre, att han bjöd till att skriva språket såsom det talas, ej efter den
 gamla trallaren i ascetiska skrifter, fann han hos herrnhutiska (= piet-
 istiska) lärare ett stort motstånd så länge han lefde. Böckerna voro
 derföre mindre efterfrågade i början, men sedan folket oakadt nämnde
 lärares bemödanden hunnit komma till den öfvertygelse, att de Ma-

singska skrifterna i sitt slag voro förträffliga, blefvo de så begärliga, att man i flera år ej mer kunnat träffa ett enda exemplar hos någon bokhandlare. Somliga har jag dock af andra fått, och den ofvannämnde Doctor Fählmann, som tillika är Preses des estnischen Gelehrten-gesellschafts in Dorpat, har lofvat förskaffa mig ännu några andra till. Samma Fählmann, hvilken utom sitt ordförandeskap sköter den största praktik af alla härvarande läkare (emellan 60 och 70 patienter dageligen, utan kanske andra så många, hvilka besöka honom hemma), är tillika Lector i estniska språket vid Universitetet och förestår under närvarande vacance professoratet i dietetiken och pharmacologien. Det är således lätt att gissa, huru mycket tid han kan använda för extra göromål, men det oaktadt har han nästan dageligen lemnat mig någon undervisning Estniskan. Sådant låter sig endast med det här brukliga lefnadssättet göra, då man icke anser aftnarne såsom en öfvergifven del af dagen, den man till intet bättre kan använda, än till onödiga visiter, spel och toddydrickning. Alla, hvilka hos oss klaga öfver otillräckliga inkomster och för mycket göromål, kunde här lära sig mycket nytt, <zum> Beispiel att i sjelfva verket inga otillräckliga inkomster finnas, utan att hvad man så kallar, är intet annat än ett euphemiskt uttryck för öfverflödiga utgifter, likasom hvad man nämner för mycket göromål är ett dylikt sminknamn för hvad man vanligtvis kallar dagdrifveri. Min husvärd Titulär Rådet Hagen lefver med fru och 7 å 8 barn ganska anständigt af den obetydliga lön, han såsom Universitets Ritmästare tillgodonjuter, och dock äro de flesta förnödenheter här betydligt dyrare än hos oss, t. ex. socker 1 Rubel 20 Koppek, kaffe 1 Rubel 50 Koppek. Men hvem ville hos oss åtnöja sig med den dagliga lefnadsordningen här: om morgnarne en kopp kaffe starkt uppblandadt med cichorie och dertill par skorpor, två rätter till middag, som ätes kl. 1/2 1 och dertill ett glas öl, ingen qvällsvard, utan i dess ställe några koppar the med par stycken helt små smörgåsar? Blott en enda gång har man under flere veckors tid druckit e. m. kaffe, och det vid ett utomordentligt tillfälle, då barnen återkommo ifrån landet, der de hos släktingar tillbragt sommarn. Toddy eller annat spirituosum brukas allsicke; visiter högst sällan och äfven då ej någon större tillrustning för deras emottagande, än som eljest i huset brukas, några koppar the och någon smörgås. På de ställen jag varit bjuden ut i staden har det gått likaså, eller har man på sin höjd druckit ett glas vin dertill; endast vid qvällsvardsbordet drickes såsom hos oss flere glas. Toddy har jag i hela staden ej ens sett med undantag af en afton, då jag drack ett glas hos en svensk sjökaptan, som är anställd för det härvarande ångfartyget, hvilket gör sina tourer emellan Dorpat, Pleskov och Narva.

Härfån begifver jag mig nu till Lettiska gränsen för att der studera Dorpatestniskan. Återvänder derifrån hit och reser till Pernau, hvarefrån jag kommer till Reval och öfver till Fänland. Mycket längtar jag väl hem tillbaka, men ännu mer längtar jag, att nu med ens få min estniska cours så absolverad, att jag ej en gång till behöfver resa hit, såsom jag väl en gång ännu måste besöka Lapparne och Tschuderne, förrän jag kan åstadkomma en jemförande grammatik emellan Finskan, Estniskan, Lappskan och Tschudiskan. Emedan jag ej har något särskilt att berätta de andra kamraterne derstädes, tiden ej heller vill medgifva något längre onödigt skribleri, så skrifver jag nu ej till någon af dem, utan må detta hopslarfvide brevet gälla såsom ett commune bonum er emellan. För en vecka sedan skref jag till Asp i Uleåborg och bad honom af mitt i början af September utfallande Qvartal skicka

skicka till dig 70 Rubæl». I fall du nu tycker så, att Frans skickligtvis kan inskrifvas i skolan, så beder jag dig hafva försorg derom äfvensom förskottvis erlägga inskrifningsafgiften. I November är jag väl der hos eder och skall då gottgöra Dig. Fru Wikman lärer ej heller hafva något deremot, att hon dertills kommer att vänta, att beder jag dig hälsa henne antingen sjelf eller genom Frans. I slutet af Septembeꝛ månad är jag i Reval och väntar att der hafva några rader af dig till mötes. Skrif dock på brefvet *posto restante*, för att det ej må blifva återsändt, ifall jag sednare skulle inträffa.

10

Din bror och vän
Elias Lönnrot.

P. S. Lefver Saima ännu?

256 J. V. SNELLMAN — REKTOR FÖR KUOPIO
GYMNASIUM 25.VIII 1844

20 Joensuu LA, Kuopio *lyceums arkiv*

Præclarissime Domine, Magister Docens, Gymnasii
Kuopioensis h. t. Rector Percelebris!

Tuo, præclarissime Vir, favori exoptatissimo commendatos humillime, officiose voluerim juvenes, Scholæ Elementariæ Superioris, quæ in Kuopio, Deo favente, viget, hucusque alumnos, Johannem Bernhardum Schlüter & Bernhardum Chrisfried Sarlin, ambo morum candore insignes in studiisque disciplinarum fere pares, illum naturæ dotibus, hunc industria singulari conspicuum.

30

Schlüter vero ille, patre artie Svenone Johan Schlüter, horrei publici inn Joensuu procuratore, natus est die 18 Decembris 1828 & Scholæ Kuopioensi in classe Collegæ Inferioris adscriptus die 5 Februarii 1837, Sarlin, die 13 Aprilis 1828 natus, patre, pastore quondam paroeciæ in Witasuari, Henrico Sarlin, orbatu est, classem autem secundam Scholæ die 2 Februarii 1840 adiit.

Perlegerunt ambo

In litteratura Romana:

40

Cornelii Nepotis *Vitas excell. imp.*
Sallustii *Bellum Catilinarium,*
Ciceronis de *Officiis*, librum I:um,
Ejusd. – *Orationem pro Archia poeta*
Virgilii – *Aeneidos* librum I:um & quidem
Grammaticam duce *Streling;*

In litteratura Græca:

Evangelii Johannei, capita X,
Xenophontis *Anabaseos* librum I:um

In lingua Germana:

50

Grammaticam a *Lyth* compositam partemque exemplorum ad eandem pertinentium.

In lingua vernacula:

Partes selectas libri *Kultala* quo versiones in linguam Suecanum stile exercendi gratia fecerunt;

In Geometria: